

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠII-1259/19-J

Název	Základní škola Ledec nad Sázavou, příspěvková organizace
Sídlo	Nádražní 780, 584 01 Ledec nad Sázavou
E-mail	zsledec@seznam.cz
IČ	71 008 951
Identifikátor	600 086 739
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jaroslav Šťastný
Zřizovatel	Město Ledec nad Sázavou
Místo inspekční činnosti	Nádražní 780, Nádražní 1050, Komenského 104 a Komenského 626 Ledec nad Sázavou
Termín inspekční činnosti	23.–26. 9. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti je v souladu s § 174 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů:

písm. b) zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů,

písm. c) zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem.

Inspekční činnost byla provedena v souladu s § 174 odst. 6 školského zákona na základě podnětu.

Charakteristika

Základní škola Ledec nad Sázavou, příspěvková organizace (dále škola) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny. K termínu inspekční činnosti se v 31 třídách vzdělávalo 671 žáků, z toho ve čtyřech třídách probíhá vzdělávání podle oboru vzdělání základní škola speciální. Ve zbývajících třídách bylo 23 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a 12 žáků s odlišným mateřským jazykem. Ve školní družině probíhá zájmové vzdělávání v 8 odděleních.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy, který nastoupil do funkce od školního roku 2017/2018, ve své práci navázal na existující koncepci školy na období 2016–2021. Zaměřil se zejména na zkvalitnění materiálních a organizačních podmínek pro výuku. Více než polovinu plánovaných cílů se podařilo splnit. Průběžně probíhají dílčí stavební změny a obnova vybavení. V hospitovaných hodinách byly například prostředky informačních a komunikačních technologií nebo různé pomůcky účelně využívány. Byly získány prostředky z Evropské unie na rekonstrukce učebny přírodopisu a školních dílen. V případě stavebních úprav v šatnách se škola zabývala i připomínkami rodičovské veřejnosti a názory žáků. Konkrétní cíle stanovené k průběhu vzdělávání jsou naplňovány jen částečně.

Vedení školy má připraven plán hospitační činnosti, který vychází z objektivní analýzy uplynulého školního roku (v řadě bodů se shoduje i s aktuálními poznatky zjištěnými při inspekční činnosti) a konkrétně formuluje několik priorit pro nový školní rok. Z kontrolní a hospitační činnosti za školní rok jsou sice vyvozovány souhrnné závěry a jsou zařazeny na jednání pedagogické rady, chybí však stanovení více účinného dalšího postupu. Například jednání předmětových komisí a metodického sdružení se zabývají především řešením organizačních záležitostí a jen v menší míře reagují na úkoly v oblasti výběru a realizace efektivních výchovných a vzdělávacích strategií.

Ve škole je podporována vzájemná spolupráce vyučujících. Předávají si znalosti získané účastí na akcích dalšího vzdělávání. Vedení školy se daří pravidelně organizovat vzdělávací akce pro větší skupiny pedagogů. Je pozitivní, že pro výměnu metodických zkušeností je ve škole zavedena praxe vzájemných hospitací. Výsledky se kladně projevují jen částečně například při podpoře soustředění žáků, vytváření správných pracovních návyků a práci v příznivé pracovní atmosféře.

Škola disponuje dostatečným počtem kmenových a odborných učeben. Kvalitní materiální zázemí slouží pro tělovýchovné činnosti a sportovní aktivity.

Efektivitu vzdělávání ve třídách s oborem vzdělání základní škola speciální zvyšovalo využívání množství pomůcek (pomůcky pro rozvoj pohybových a mentálních schopností a dovedností) v systematicky uspořádaném prostředí. K dispozici je dále relaxační místnost. Je mimo jiné vybavena vaky, které umožňují polohování i fixaci žáků.

Školní družina má pro činnost šesti oddělení vlastní místnosti, vybavené vhodným nábytkem, pomůckami a materiálem. Dvě oddělení určené žákům tříd s oborem vzdělání základní škola speciální jsou umístěné v kmenových třídách. Také tato oddělení jsou vybavena vhodným nábytkem a speciálními rehabilitačními pomůckami. Školní družina ještě účelně využívá další prostory školy i možnosti návštěv přilehlého lesoparku.

Je pozitivní, že přestože pro to nejsou optimální podmínky, škola umožňuje žákům v případě příznivého počasí relaxovat ve venkovním prostředí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V hospitovaných hodinách ve třídách v oboru vzdělání základní škola pedagogové jen občas formulovali naplánovaný cíl a spíše se zaměřili na seznámení žáků s předpokládaným průběhem vyučovací hodiny. Tato skutečnost se negativně projevovala v závěru vyučovacích hodin. Většinou chybělo zhodnocení práce vyučujícím a málo prostoru bylo poskytnuto žákům pro sebehodnocení.

V úvodu vyučovacích hodin se pedagogové výslovně nezaměřovali na motivační působení na žáky, v dalším průběhu se je dařilo zaujmout. Přispívala k tomu i úspěšná snaha vyučujících žáky povzbuzovat a dodávat jim sebedůvěru. Přestože výrazně převládala frontální výuka, žáci většinou neprojevovali znaky únavy. Pohotově a správně reagovali na pokyny učitelů. Projevovali velmi dobré pracovní návyky. Při řízeném rozhovoru vstřícně odpovídali na položené otázky, neobávali se sami dotazovat na detaily nebo souvislosti daného tématu.

Nebyly uplatněny možnosti výuku více diferencovat. Nejčastěji plnili žáci stejné úlohy. Mimo občasných dodatečných úkolů pro pohotovější žáky většinou neměli pedagogové připravena různá zadání. V několika případech museli žáci, kteří již úkol splnili, čekat na ostatní. Po ukončení samostatné práce většinou nebyla žákům umožněna okamžitá kontrola podle předem připravené předlohy, což snižovalo účinnost práce s chybou. Pozitivní je, že při společné kontrole dílčích výsledků samostatné práce v průběhu vyučovací hodiny vyučující dávali žákům příležitost k vzájemnému porovnávání výsledků vlastní práce. Jen výjimečně byly zařazeny skupinové aktivity. Nebyly tak důsledněji využity možnosti osvojovat si pravidla práce v týmu a i takto zvýšit efektivitu činností v hodině. Častěji byla zařazována práce ve dvojicích, žáci dokázali vzájemně vhodně spolupracovat. V hodinách výchovného zaměření se pedagogům dařilo vhodně podporovat kreativitu žáků a poskytovali jim dostatečný prostor pro seberealizaci.

K podpoře koncentrace a zájmu žáků byly často účinně používány vhodně vybrané pomůcky a v části vyučovacích hodin i didaktická technika. Promyšleně byly uváděny souvislosti v rámci uplatnění mezipředmětových vztahů a příklady z praktického života blízkého žákům. K soustředění přispívalo i občasně vhodné střídání činností nebo zařazování relaxačních prvků.

Díky dobré koordinaci práce s pedagogy se ve všech třídách, kde působily asistentky pedagoga, dařilo zvyšovat účinnost výuky žáků s potřebou podpůrných opatření. Činnost asistentek se neomezovala na práci pouze s jedním žákem. Často dokázaly efektivně spolupracovat s vyučujícím při zadávání a plnění úkolů i u dalších žáků, u nichž zjistily potřebu pomoci. Dalším žákům s potřebou podpůrných opatření, kteří neměli k dispozici asistentku pedagoga, pedagogové vhodně organizovali výuku s přihlédnutím k jejich aktuálním možnostem.

Vyučující poskytovali žákům zpětnou vazbu především při kontrole dílčích výsledků samostatné práce v průběhu vyučovací hodiny a dávali jim také příležitost k vzájemnému porovnávání výsledků vlastní práce. Občas bylo zařazeno i stručné shrnutí nových poznatků v závěru hodiny.

Všichni vyučující svým trpělivým a vlídným přístupem a respektováním potřeb žáků úspěšně podporovali vstřícnou pracovní atmosféru.

Rovněž ve třídách s oborem vzdělání základní škola speciální byla přátelská, respektující atmosféra, vzájemná důvěra, vstřícná komunikace a empatický přístup pedagogů k žákům.

Pedagogové v těchto třídách volili při vzdělávání v souladu se zásadami a cíli realizovaných vzdělávacích programů vhodné postupy odpovídající potřebám žáků. Využívali vzájemné spolupráce a své metodické zkušenosti, podporovali názornost výuky, což mělo pozitivní vliv na pozornost žáků, jejich aktivní zapojování do připravených a uskutečňovaných aktivit. Žáci byli vedeni v rámci možností k sebeobsluze a k upevňování hygienických návyků, k vyjadřování svých momentálních pocitů a potřeb, ke spolupráci a respektování se navzájem. Efektivitu výuky zvyšovalo využití vzdělávacích strategií vycházejících z individuálních vzdělávacích plánů.

Individualizovaný a diferencovaný přístup k žákům při výuce významně podporovala i aktivní práce asistentek pedagoga. Učitelé ve třídách žáků s poruchou autistického spektra dbali na přístup s jasně danými specifiky, jako je orientace žáků v prostoru a čase nebo uspořádání pracovního místa. To mělo pozitivní vliv na správné pochopení zadání jednotlivých činností i jejich realizaci. Pedagogové přihlíželi k reálným možnostem a schopnostem každého žáka, jejich mobilitě a zdravotnímu stavu.

Vyučující žákům vytvářeli prostor pro vlastní vyjádření dle jejich možností, poskytovali jim dostatek času k práci. Pravidelné a systematické používání alternativní a augmentativní komunikace (výměnný obrázkový komunikační systém) vedlo žáky k rozvoji slovní zásoby a pochopení významu jednotlivých slov. Mnohé činnosti vedly k rozvoji jemné i hrubé motoriky.

Pedagogové průběžně žáky oceňovali za snahu i dílčí pokrok, povzbuzovali je k následné aktivitě. Byl vytvářen prostor pro rozvíjení určité jednoduché formy sebehodnocení. Výuka se přes svou náročnost a často i proměnlivý psychický stav žáků vyznačovala pedagogickým optimismem a trpělivostí.

Aktivity sledované při hospitacích zájmového vzdělávání byly účelně zaměřeny na odpočinek a relaxaci. Nabídka činností byla pestrá a vedla k účinnému plnění naplánovaných cílů. Svým zaměřením vhodně navazovala na základní vzdělávání, včetně možnosti přípravy na vyučování. Promyšleně byl kombinován pobyt žáků v budovách a venku na školní zahradě a hřišti. Nenásilnou a účinnou formou byla uplatněna i environmentální výchova. Žáci byli vhodně motivováni a vedeni ke vzájemné spolupráci a porozumění.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Zjišťování výsledků vzdělávání spočívá především v pravidelném jednání pedagogického sboru při příležitosti klasifikace žáků a na osobní konzultaci vyučujících v případě zjištění aktuálního individuálního problému. Do sledování školní práce těchto žáků jsou potom zapojeny i výchovné poradkyně. Tento systém je dílčím způsobem účinný například při reakci na hodnocení stupněm nedostatečný v pololetí nebo v závěru školního roku. Žákům jsou mimo jiné nabízeny konzultace s jednotlivými vyučujícími, které jsou využívány. Prospěch žáků se tímto způsobem daří korigovat. Další možnosti systematického interního zjišťování výsledků například formou zadávání písemných prací v delším časovém období ve vybraných předmětech a ročnicích uplatňovány nejsou. S výjimkou informací o výsledcích přijímacích zkoušek a neformálního zjišťování o výsledcích některých žáků na středních školách škola nepracuje s žádnými výsledky externího testování. Celkové výsledky prospěchu žáků druhého stupně jsou zásadním způsobem negativně ovlivněny masivním odchodem žáků na místní víceleté gymnázium. V hospitovaných hodinách na tuto skutečnost reagovali pedagogové jen částečně (například výše uvedenou podporou soustředění žáků). Jiné možnosti (například účinná diferenciací) využívány nebyly. Další

zpětná vazba je získávána z výsledků soutěží. Ve školním roce 2018/2019 patřili k nejúspěšnějším reprezentanti školy na 2. až 4. místech okresních kol zeměpisné, biologické a matematické olympiády a Pythagoriády.

Školní poradenské pracoviště je tvořeno dvěma výchovnými poradkyněmi, dvěma metodičkami prevence a zástupkyní školy. Je pro ně charakteristické přesné vymezení kompetencí a účelná koordinace činností. Vytvořený systém úspěšně pokrývá mimo jiné zjišťování problémů, zajištění diagnostiky, včasné poskytnutí informací zúčastněným pedagogům a vyhodnocování účinnosti podpory. V uplynulém školním roce bylo v několika případech třeba reagovat na chování žáků se závažnějšími poruchami prostřednictvím připraveného krizového plánu.

Obsahem preventivní činnosti je především primární prevence rizikových jevů. Akce, které jsou do činnosti školy zařazovány, vycházejí z koncepčního vyhodnocování jejich účinnosti. Specifikem školy je časově náročná účast metodičky prevence při besedách s jednotlivými třídními kolektivy a pravidelně organizovaný adaptační kurz pro žáky 6. ročníku, na který navazuje další preventivní program. O úspěšné preventivní činnosti svědčí skutečnost, že škola v loňském školním roce řešila jen několik výchovných problémů, které se týkaly nevhodných vztahů mezi spolužáky a k vyučujícími, sebepoškozování a pozdního příchodu do školy.

Výsledky vzdělávání ve třídách s oborem vzdělání Základní škola speciální jsou ověřovány v rámci vyhodnocení realizovaných podpůrných opatření vždy na konci školního roku a jsou převážně příznivé. Docházka žáků těchto tříd je bezproblémová. Příčiny výrazně vyšší absence u některých z nich souvisí s kombinací postižení a zdravotních komplikací.

Pedagogové poskytují odbornou podporu žákům v tomto oboru v rámci doporučení školského poradenského zařízení a formami práce jasně a přehledně nastavenými v individuálních vzdělávacích plánech. Další pro žáky přínosné postupy jsou terapie, pohybové aktivity a bazální stimulace. Žáci se účastní i preventivních programů.

Výsledky práce zájmového vzdělávání vychovatelky účelně prezentují v budovách školy. Zájmové vzdělávání pozitivně přispívá k rozvoji kladných vztahů mezi žáky a vytváření pocitu sounáležitosti.

Škola úspěšně využívá spolupráci s řadou subjektů s cílem přispět k rozvoji osobnosti žáků. Je například zapojena do mezinárodního hnutí Na vlastní nohou, čímž jsou rozvíjeny sociální a pracovní kompetence žáků. Výuka přírodovědných předmětů je podporována dlouhodobou účastí školy v mezinárodním programu Globe. Spolupráce je navázána i s dalšími školami v okolí.

Závěry

Vývoj školy

- Po nástupu do funkce se řediteli školy podařilo ve spolupráci se zřizovatelem splnit řadu cílů zejména ve zlepšení materiálních podmínek, což se pozitivně promítá do účinnosti organizace školních činností.
- Další změny ve vedení školy nebyly doplněny zpřesněním kompetencí ve vztahu k výuce na prvním stupni.

Silné stránky

- Poučený, trpělivý, empatický a respektující přístup vyučujících a asistentů pedagoga k žákům v oboru vzdělání základní školy speciální.
- V zájmovém vzdělávání vychovatelky úspěšně využívají široké spektrum činností pro naplnění stanovených cílů.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Méně systematicky je řízen výběr účinných výchovných a vzdělávacích strategií.
- Pedagogové málo zařazují diferenciaci s cílem podporovat méně úspěšné a rozvíjet schopnosti úspěšnějších žáků.
- Práce s výsledky žáků je málo účinná.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zvýšit efektivitu metodického ovlivňování výuky.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 60 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, ze dne 12. 9. 2019
2. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Do života na vlastních nohou, platný od 1. 9. 2012
3. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Do života na vlastních nohou, platný od 1. 9. 2017
4. Školní vzdělávací program – základní škola speciální ČÁST A, ČÁST B, platný od 1. 9. 2010
5. Školní vzdělávací program školní družiny, ze dne 1. 9. 2011, poslední aktualizace 1. 9. 2019
6. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2017/2018
7. Třídní knihy pro školní rok 2019/2020
8. Dokumentace výchovně vzdělávací práce školní družiny (8 oddělení), školní rok 2019/2020
9. Záznamy o práci v zájmových útvarech, školní rok 2019/2020
10. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 2018/2019
11. Rozvrhy hodin pro školní rok 2019/2020
12. Dohledy o přestávkách, dozor v jídelně, platné od 10. 9. 2019
13. Program poradenských služeb, školní poradenské pracoviště, školní rok 2019/2020
14. Materiály výchovného poradenství, školní rok 2019/2020
15. Zápisy z jednání předmětových komisí ve školním roce 2018/2019
16. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školních letech 2018/2019 a 2019/2020
17. Zápisy z jednání školské rady, školní rok 2018/2019
18. Zápisy z jednání školního parlamentu pro školní rok 2018/2019
19. Personální a mzdová dokumentace vybraných pedagogických pracovníků

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Miroslav Pospíšil, školní inspektor
vedoucí inspekčního týmu

Miroslav Pospíšil v. r.

Bc. Bohuslava Dvořáková, kontrolní pracovnice

Bohuslava Dvořáková v. r.

PhDr. Mgr. Milan Matějů, školní inspektor

Milan Matějů v. r.

Mgr. Stanislav Pulkrab, školní inspektor

Stanislav Pulkrab v. r.

Mgr. Andrea Zadinová, školní inspektorka

Andrea Zadinová v. r.

V Jihlavě 21. října 2019

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jaroslav Šťastný, ředitel školy

Jaroslav Šťastný v. r.

V Ledči nad Sázavou 23. října 2019